

Στην παραβολή του Κυρίου περί του ασώτου (Αγ. Γρηγόριος ο Παλαμάς)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : Φεβρουαρίου 14, 2014

«Θα γίνη κάποτε λιμός», είπε ο προφήτης θρηνώντας την Ιερουσαλήμ, «όχι πείνα άρτου και ύδατος, αλλά πείνα για τον λόγο τού Κυρίου». Είναι δε ο λιμός στέρησης και συγχρόνως όρεξις της αναγκαίας τροφής. Υπάρχει όμως και κάτι χειρότερο και αθλιώτερο από αυτήν την πείνα· όταν δηλαδή κάποιος, ενώ στερείται τ' αναγκαία για την σωτηρία, δεν έχει συναίσθησι της συμφοράς, επειδή δεν έχει όρεξι για τη σωτηρία. Όποιος πεινά και δεν διαθέτει τ' αναγκαία, τριγυρίζει αναζητώντας ένα κομμάτι ψωμιού οπουδήποτε· κι' αν εύρει μουχλιασμένο ζυμάρι, ή του προσφέρει κάποιος άρτο από κεχρί ή από πίτουρα ή κάτι άλλο από τα ευτελέστατα είδη τροφής, χαίρεται τόσο πολύ, όσο επονούσε προηγουμένως που δεν εύρισκε. Όποιος επίσης έχει πνευματική πείνα, δηλαδή στέρηση και συγχρόνως όρεξη για πνευματικές τροφές, τριγυρίζει αναζητώντας αυτόν που έχει από τον Θεό το χάρισμα της διδασκαλίας· κι' αν εύρει, τρέφεται ευφρόσυνα με τον άρτο της ζωής της ψυχής, δηλαδή **με τον σωτήριο λόγο**, που όποιος τον αναζητεί έως το τέλος δεν πρόκειται να μη τον εύρει· «διότι όποιος αιτεί λαμβάνει και όποιος αναζητεί ευρίσκει, και στον κρούοντα θ' ανοιγεί η θύρα», είπε ο Χριστός.

2. Υπάρχουν όμως μερικοί που με την πολυήμερη ατροφία κατά νουν έχασαν και την όρεξη της τροφής· γι' αυτό δεν αντιλαμβάνονται τη ζημία. Και αν έχουν τον διδάσκαλο, δυσανασχετούν ακόμη και στην ακρόαση της διδασκαλίας, ενώ αν δεν έχουν, δεν ζητούν τον διδάσκαλο, διάγοντας ζωή αμαρτωλότερη από τον άσωτο. Διότι εκείνος, αν και με την απομάκρυνσή του εστερήθηκε του κοινού τροφέως και πατρός και κυρίου, περιέπεσε σε φοβερό λιμό και συναισθανόμενος την στέρηση μετενόησε και επανήλθε, επεζήτησε και επέτυχε την θεία και αθάνατη τροφή, και τόσο απήλαυσε δια της μετανοίας των χαρισμάτων του Πνεύματος, ώστε να προκαλέσει και τον φθόνο για τον πλούτο του.

3. Είναι όμως προτιμότερο να πάρωμε το θέμα από την αρχή, για να εξηγήσωμε προς την αγάπη σας την ευαγγελική αυτή παραβολή του Κυρίου, αφού και σήμερα είναι διατεταγμένο να διαβάζεται στην εκκλησία.

4. «Κάποιος άνθρωπος είχε δύο υιούς», λέγει. **Ο Κύριος καλεί εδώ τον εαυτό του άνθρωπο** παραβολικώς, κι' αυτό δεν έχει τίποτε το παράξενο. Διότι, αν έγινε πραγματικά άνθρωπος για τη σωτηρία μας, τί το παράδοξο να προβάλλει τον εαυτό του ως ένα άνθρωπο για την ωφέλειά μας, αυτός που είναι πάντοτε κηδεμών και της ψυχής και του σώματός μας, ως κύριος και δημιουργός και των δύο, αυτός που είναι ο μόνος που έδειξε σε μας έργα υπερβολικής αγάπης και κηδεμονίας, και πριν ακόμη

εμφανισθούμε;

5. Διότι πριν από μας μάς ετοίμασε αιώνια κληρονομία βασιλείας, όπως λέγει ο ίδιος, από καταβολής κόσμου. Πριν από εμάς για χάρη μας έπλασε τους **αγγέλους** για ν' αποστέλλωνται ως διάκονοι, όπως λέγει ο Παύλος, στους μέλλοντας να κληρονομήσουν τη σωτηρία. Πριν από εμάς για χάρη μας άπλωσε τον **ουρανό** σ' όλον τον αισθητό τούτον κόσμο, σαν να έστησε κάποια κοινή και ομότιμη σκηνή σε όλους εμάς κατά την παροδική τούτη ζωή, τον ίδιο **αικίνητο** και **πολυκίνητο** και **ακίνητο** ακίνητον, για να μη προκαλεί στους ενοικούντας φθορά με τις μεταπτώσεις του, πολυκίνητον, για να συγκρατείται στον χώρο του με τις αντίρροπες κινήσεις του, αικίνητον δε καθ' εαυτόν και περιφέροντα μαζί του ευτάκτως το πλήθος των άστρων, ώστε εμείς αφ' ενός μεν να διδασκώμαστε το πρόσκαιρο της ζωής μας και ν' απολαύωμε όλων των σωμάτων του, που φθάνουν επάνω από την κεφαλή μας, κάθε φορά άλλα. Για μας πριν από εμάς κατασκεύασε τον μεγάλο φωστήρα για να κυριαρχεί στην ημέρα, και τον μικρό για να κυριαρχεί της νύκτας. Κι' ετοποθέτησε αυτούς και τα άλλα **άστρα** στο στερέωμα, για να κινούνται με αυτό, συνυπάρχοντα και παραλλάσσοντα πολυειδώς, για να είναι σημάδια των καιρών και των χρόνων. Από αυτά κανένα δεν χρειάζεται ούτε η νοερά φύσις, που είναι υπεραισθητή, ούτε η φύσις των άλογων ζώων, που ζει μόνο κατά αίσθηση. Για μας λοιπόν έγιναν, που με την αίσθησι μεν απολαύομε και τις άλλες δωρεές και το κάλλος των βλεπομένων, με τον νουν δε αντιλαμβανόμαστε τα σημεία αυτά.

6. Για μας πριν από εμάς εθεμελίωσε τη **γη**, άπλωσε τη **θάλασσα**, εξέχυσε αφθόνως επάνω από αυτά τον **αέρα**, κι' επάνω από αυτόν παραπέρα άναψε πανσόφως **την φύσι του πυρός**, ώστε και το υπερβολικό ψύχος των κάτω να μετριάζει περιγυρίζοντας και να μένει στον τόπο του συγκρατώντας τα άπλωμά του. Αν δε και τα **άλογα ζώα** τα χρειάζονται αυτά για τη συντήρησή τους, αλλά κι' αυτά εδημιουργήθηκαν πριν από μας για υπηρεσία προς τους ανθρώπους, όπως ψάλλει και ο προφήτης Δαβίδ.

7. Αυτόν λοιπόν τον σύμπαντα κόσμο **παρήγαγε από το μηδέν** ο πλάστης μας πριν από τη δική μας πλάση, για την σύσταση του σώματός μας. Για την βελτίωση δε των ηθών και την καθοδήγησι προς την αρετή τί δεν έκαμε ο φιλάγαθος δεσπότης; Τον ίδιον αυτόν αισθητό κόσμο επεξεργάσθηκε σαν **κάτοπτρο των υπερκοσμίων**, ώστε **δια της πνευματικής θεωρίας γύρω από αυτόν, σαν δια μέσου μιας θαυμασίας κλίμακος, να φθάνωμε προς εκείνα. Ενέβαλε μέσα μας έμφυτο νόμο**, σαν απαρέγκλιτη στάθμη, ανεξαπάτητο κριτή και αδιάψευστο διδάσκαλο, την ατομική στον καθένα **συνείδηση**. Έτσι, **αν είμαστε με την διάνοια συγκεντρωμένοι στον εαυτό μας, δεν θα χρειασθούμε άλλον διδάσκαλο για την κατανόηση του αγαθού**· αν με την αίσθηση διαπορθμεύσωμε καλώς τον νου προς τα έξω, τα άορατα του Θεού καθορώνται νοούμενα δια των ποιημάτων, λέγει ο απόστολος.

8. Αφού λοιπόν δια της φύσεως και της κτίσεως άνοιξε το διδασκαλείο των αρετών, ο ίδιος ετοποθέτησε **αγγέλους ως φύλακες**, ανύψωσε **πατέρες και προφήτες προς**

καθοδήγηση, έδειξε σημεία και τέρατα οδηγούντα προς την πίστη, μας έδωσε τον **γραπτό νόμο**, βοηθητικό στο νόμο της λογικής μας φύσεως και στη διδασκαλία από την κτίση. Τέλος, **επειδή τα περιφρονήσαμε όλα (ω, τι ραθυμία δική μας και τι μακροθυμία και έγνοια του υπερβολικά αγαπώντος εμάς!), μας έδωσε τον εαυτό του για χάρη μας**, και, κενώνοντας τον πλούτο της θεότητας στο έσχατο κατάντημά μας επήρε την φύση μας και, γενόμενος άνθρωπος σαν εμάς, διετέλεσε διδάσκαλος μας. Αυτός μας διδάσκει για το μέγεθος της φιλανθρωπίας του, επιδεικνύοντάς την με έργο και λόγο, συγχρόνως δε **οδηγεί σε μίμηση** της συμπαθείας του, ενώ **αποτρέπει από την σκληροκαρδία τους οπαδούς του**.

9. Επειδή δε η αγάπη γεννάται και μέσα στους επιμελητάς των πραγμάτων, όπως και στους ποιμένες των προβάτων, ενυπάρχει δε και στους κυρίους των κτημάτων, όχι όμως τόσο όσο στους συνδεόμενους με αίμα και συγγένεια, και από αυτούς πάλι περισσότερο στους πατέρες προς τα παιδιά τους, από αυτούς προσφέρει ένδειξη της φιλανθρωπίας του, λέγοντας τον εαυτό του άνθρωπο και πατέρα όλων μας· επειδή αφ' ενός μεν για μας έγινε πραγματικά άνθρωπος, αφ' ετέρου δε **μας αναγέννησε δια του θείου βαπτίσματος και της σ' αυτό χάριτος του θείου Πνεύματος**.

10. «Κάποιος άνθρωπος λοιπόν», λέγει, «είχε δύο υιούς». Διότι **η διαφορά της γνώμης εχώρισε σε δύο την μία φύση και η διάκρισις μεταξύ αρετής και κακίας συνήγαγε τους πολλούς σε δύο**. Κι' εμείς εξ άλλου μερικές φορές λέγομε διπλόν τον ένα κατά την υπόσταση, όταν έχει την διπλότητα του ήθους, και λέγομε επίσης τους πολλούς ένα, όταν συμφωνούν μεταξύ τους. «Προσελθών λοιπόν ο νεώτερος υιός είπε στον πατέρα»· ευλόγως παρουσιάζεται νεώτερος· διότι προβάλλει **αίτημα παιδαριώδες και γεμάτο αφροσύνη**. Και η **αμαρτία** δε, την οποία είχε στο νου του σχεδιάζοντας την αποστασία, **είναι νεωτέρα, εφ' όσον είναι υστερογενές εύρημα της κακής προαιρέσεώς μας· η δε αρετή είναι πρωτογενής, αφού στον Θεό μεν ήταν αϊδίως, στην ψυχή μας δε εμβλήθηκε από την αρχή από τον Θεό κατά χάρη**.

11. Προσήλθε δε, λέγει, ο νεώτερος υιός και είπε στον πατέρα· «δος μου το ανάλογο μέρος της περιουσίας». Ω, ποια αφροσύνη! Δεν εγονάτισε, δεν ικέτευσε, αλλ' απλώς είπε· και όχι μόνο αυτό, αλλ' **απαιτεί το μερίδιο και ως οφειλή από εκείνον που δίδει σε όλους κατά χάριν**. Δος μου το ανάλογο μέρος της περιουσίας, που μου ανήκει κατά το νόμο, την μερίδα μου σύμφωνα με το δίκαιο. Και **ποιος νόμος υπάρχει και από που προέρχεται αυτό το δίκαιο, να είναι οι πατέρες οφειλέτες στα παιδιά; Το αντίθετο μάλιστα συμβαίνει· τα παιδιά οφείλουν στους πατέρες, όπως η ίδια η φύσις δεικνύει, αφού έλαβαν από εκείνους την ύπαρξη**. Αλλ' είναι και αυτό δείγμα του νεωτερικού φρονήματος.

12. Τί κάμνει λοιπόν αυτός που βρέχει σε δικαίους και αδίκους, που ανατέλλει τον ήλιο σε πονηρούς και αγαθούς; Τους διεμοίρασε την περιουσία, λέγει. Βλέπεις ότι αυτός ο «άνθρωπος» και πατέρας είναι **ανευδεής**; Αλλιώς δεν θα εμοίραζε την περιουσία στους δυό μόνους ούτε σε δυο μερίδια μόνο, αλλά θα εκρατούσε και για τον εαυτό του μια **τρίτη μερίδα**. Αυτός όμως, ως Θεός, όπως λέγει και ο προφήτης

Δαβίδ, μη έχοντας ανάγκη των αγαθών του είδους αυτού, εμοίρασε, λέγει στα δυο αυτά παιδιά μόνο την περιουσία, δηλαδή τον κόσμο όλον. Διότι, όπως διαιρείται η μια φύσις λόγω της διαφορετικής γνώμης, έτσι **διαιρείται και ο ένας κόσμος λόγω της διαφορετικής χρήσεως**. Πραγματικά ο ένας λέγει προς τον Θεό, «όλη την ημέρα άπλωσα προς σε τα χέρια μου», και «σε ύμνησα επτά φορές την ημέρα», και «το μεσονύκτιο εξυπνούσα», και «έκραξα πάρωρα», και «ήλπισα στα λόγια σου», και «τα πρωινά εφόνευσα όλους τους αμαρτωλούς της γης», δηλαδή απέκοψα τις ορμές της σαρκός που κινούνται προς ηδυπάθεια· ο άλλος περνά τις ημέρες του στο κρασί και κυττάζει που γίνεται πότος, διέρχεται τις νύκτες με άσεμνες και άθεσμες πράξεις, και σπεύδει σε κρυφές δολοπλοκίες ή φανερές επιβουλές, σε αρπαγές χρημάτων και πονηρά σχέδια. Άρα δεν εμοίρασαν αυτοί την μια νύκτα και τον ένα ήλιο, και πριν από αυτά την ίδια τη φύση, αφού την κατεχράσθηκαν χωρίς συμφωνία μεταξύ τους; Ο δε Θεός διέθεσε όλη την κτίση αδιαιρέτως σε όλους, προθέτοντάς την σε χρήση κατά την βούληση του καθενός.

13. «Κι έπειτα από όχι πολλές ημέρες», λέγει, «αφού τα συγκέντρωσε όλα ο νεώτερος υιός, μετανάστευσε σε μακρινή χώρα». **Πώς δεν μετανάστευσε αμέσως, αλλά έπειτα από όχι πολλές, δηλαδή μετά από λίγες ημέρες;** Ο πονηρός υποβουλεύς Διάβολος δεν υποβάλλει ταυτοχρόνως και την ιδιορρυθμία και την αμαρτία, αλλά με πανουργία **υποκλέπτει βαθμιαίως την διάθεση**, λέγοντάς μας ψιθυριστά· και συ ζώντας μόνος σου, χωρίς να παρακολουθείς την Εκκλησία του Θεού ούτε να προσέχεις τον διδάσκαλο της Εκκλησίας, μπορείς ν' αντιληφθείς το καθήκον και μόνος σου και να μη απομακρύνεσαι από το αγαθό. **Όταν δε αποσπάσει κάποιον από την ιερά υμνωδία και από την υπακοή προς τους ιερούς διδασκάλους, τον απομακρύνει και από τη θεία επίβλεψη, παραδίνοντάς τον στα πονηρά έργα.** Διότι ο Θεός ευρίσκεται παντού· **ένα είναι που ευρίσκεται μακριά από τον Θεό, το κακό, στο οποίο φθάνοντας δια της αμαρτίας αποδημούμε μακριά από τον Θεό.** Όπως λέγει ο Δαβίδ προς τον Θεό, «δεν θα διαμείνουν παράνομοι απέναντι στους οφθαλμούς σου».

14. Αφού λοιπόν, λέγει, ο νεώτερος υιός απομακρύνθηκε με αυτόν τον τρόπο και απεδήμησε σε μακρινή χώρα «εκεί διεσκόρπισε την περιουσία του ζώντας ασώτως». **Πώς όμως διεσκόρπισε την περιουσία του;** Υπεράνω όλων ουσία και περιουσία μας είναι ο έμφυτος νους μας. Έως ότου λοιπόν εμμένομε στους τρόπους της σωτηρίας, τον έχομε συνηγμένο στον εαυτό του και στον πρώτο και ανώτατο νου, τον Θεό· **όταν όμως ανοίξωμε θύρα στα πάθη, αμέσως σκορπίζεται, περιπλανώμενος διαρκώς γύρω στα σαρκικά και τα γήινα,** προς τις πολύμορφες ηδονές και τους εμπαιθείς λογισμούς γι' αυτές. Του νου πλούτος είναι η φρόνησις, που παραμένει σ' αυτόν και διακρίνει το καλύτερο από το χειρότερο, όσον καιρό κι αυτός παραμένει πειθαρχικός στις εντολές και συμβουλές του ανωτάτου Πατρός· **όταν όμως αφηνιάσει αυτός, κι η φρόνησις σκορπίζεται σε πορνεία και αφροσύνη, μοιραζόμενη τις κακίες των δύο μερών.**

15. Θα ιδείς τούτο και σε όλες τις αρετές και δυνάμεις μας, που είναι πραγματικά πλούτος μας, ο οποίος, αφού η κακία είναι πολυσχεδής, όταν κλίνη προς αυτήν,

σκορπίζεται. Διότι ο ίδιος ο νους στρέφει την επιθυμία προς τον ένα και πραγματικά όντως Θεό, τον μόνον αγαθό, τον μόνον εφετό, τον μόνον **παρέχοντα την ηδονή απηλλαγμένη από κάθε οδύνη**. Όταν όμως ο νους αποχαυνωθεί, η δύναμις της ψυχής προς την όντως αγάπη εκπίπτει από το όντως ορεκτό και, διασπωμένη προς τις ποικίλες ορέξεις της ηδυπαθείας, σκορπίζεται, ελκυσμένη από το ένα μέρος προς την **επιθυμία τροφών μη αναγκαίων**, από το άλλο προς την **επιθυμία πραγμάτων αχρήστων**, και από το τρίτο προς την **επιθυμία της κενής και άδοξης δόξας**. Κι έτσι **κατακερματιζόμενος** ο άθλιος άνθρωπος και συρόμενος από τις ποικίλες γι' αυτά φροντίδες, ούτε τον ήλιο ακόμη τον ίδιο ούτε τον αέρα, τον κοινό σε όλους πλούτο, δεν μπορεί να αναπνεύσει και να θεωρήσει ευχάριστα.

16. Αυτός **ο ίδιος ο νους μας, αν δεν απομακρυνθεί από τον Θεό, διεγείρει τον θυμό που έχουμε μέσα μας εναντίον μόνου του Διαβόλου και χρησιμοποιεί την ανδρεία της ψυχής κατά των πονηρών παθών, κατά των αρχόντων του σκότους, κατά των πνευμάτων της πονηρίας**. Αν όμως δεν προσηλωθεί στις θείες εντολές του Κυρίου που τον εστρατολόγησε, **μάχεται προς τους πλησίον του, μαίνεται κατά των ομοφύλων, αποθηριώνεται εναντίον εκείνων που δεν συναινούν στις παράλογες ορέξεις του και γίνεται, φευ, ανθρωποκτόνος άνθρωπος**, (ομοιωμένος όχι μόνο με τα κτήνη τα άλογα, αλλά και με τα ερπετά και με τα ιοβόλα ζώα, γινόμενος σκορπιός, όφεις, γέννημα εχιδνών, αυτός που ωρίσθηκε να είναι στην τάξη των υιών του Θεού. Είδες πώς διεσκόρπισε κι έχασε την περιουσία του; «Αφού τα εδαπάνησε όλα ο νεώτερος υιός, άρχισε να στερείται και έπεσε σε πείνα». Αλλά δεν εσκεπτόταν ακόμη να επιστρέψει, διότι ήταν άσωτος. Γι' αυτό, «επήγε και προσκολλήθηκε σ' ένα από τους πολίτες της χώρας εκείνης και εκείνος τον έστειλε στο αγρόκτημα να βόσκει χοίρους».

17. Ποιοί δε είναι οι πολίτες και πολιτάρχες της χώρας που είναι μακριά από τον Θεό; Φυσικά οι δαίμονες, από τους οποίους ο υιός του ουρανού Πατρός κατέστη πορνοβοσκός και αρχιτελώνης και αρχιληστής και στασιάρχης. Διότι ο χοιρώδης βίος λόγω της άκρας ακαθαρσίας του υπονοεί κάθε πάθος, χοίροι δε είναι όσοι κυλίνονται στον βόρβορο των παθών τούτων. Όταν εκείνος έγινε προϊστάμενος τούτων, ως πρώτος από όλους αυτούς στην ηδυπάθεια, δεν μπορούσε να χορτάσει από τα ξυλοκέρατα που έτρωγαν οι χοίροι, δηλαδή δεν ήταν δυνατό να λάβει κορεσμό της επιθυμίας του.

18. Πώς όμως δεν αρκεί η φύσις του σώματος να εξυπηρετήσει τις ορμές του ακολάστου; Ο χρυσός ή ο άργυρος, όταν περιέλθη στον φιλόχρυσο και φιλάργυρο, αυξάνει την στέρηση και **όσο περισσότερος εισρεύσει, τόσο μεγαλύτερη επιθυμία προκαλεί**. μόλις θ' αρκέσει σ' έναν πλεονέκτη και φίλαρχο όλος ο κόσμος, ίσως δε ούτε αυτός. Επειδή λοιπόν αυτοί μεν είναι πολλοί, ο κόσμος δε ένας, πώς τότε θα μπορέσει κανείς από αυτούς να εύρει κόρο της επιθυμίας του; Έτσι λοιπόν και εκείνος **ο αποστάτης**

από τον Θεό δεν μπορούσε να χορτασθεί. Διότι άλλωστε, λέγει, δεν του προσέφερε κανείς τον κόρο. Ποιός θα του τον προσέφερε; **Ο Θεός απουσίαζε, με του οποίου και τη θέα μόνο προκαλείται αβάρετος**

κόρος στον βλέποντα, σύμφωνα με εκείνον που είπε, «θα χορτάσω μόλις θεαθεί από εμένα η δόξα σου». Ο Διάβολος δεν θέλει να προσφέρει κόρο των αισχρών επιθυμιών, επειδή εκ φύσεως ο κόρος στα τρεπτά πράγματα προκαλεί μεταβολή της σχέσεως προς αυτά. Ευλόγως λοιπόν κανένας δεν του έδιδε τον κόρο.

19. Μόλις πάντως κάποτε

εκείνος ο αποστάτης από τον πατέρα ήλθε στα λογικά του και αντιλήφθηκε σε ποιο κατάντημα έφθασε, έκλαυσε τον εαυτό του λέγοντας· «πόσοι μισθωτοί του πατρός μου έχουν αφθονία άρτων, ενώ εγώ χάνομαι από την πείνα!». **Ποιοί είναι οι μισθωτοί; Εκείνοι που δια των ιδρώτων της μετανοίας και της ταπεινώσεως παίρνουν σαν μισθό τη σωτηρία. Υιοί δε είναι εκείνοι που λόγω**

της αγάπης προς αυτόν υποτάσσονται στις εντολές του, όπως είπε και ο Κύριος, «όποιος με αγαπά, θα τηρήσει τις εντολές μου».

20. Έτσι λοιπόν ο νεώτερος

υιός αφού **απέπεσε από την υιοθεσία**

και **εξέπεσε από την ιερά πατρίδα και**

περιέπεσε σε πείνα, αντιλαμβάνεται τη θλιβερή κατάστασή του και **ταπεινώνεται και μετανοεί** λέγοντας «θα σηκωθώ να υπάγω και να γονατίσω στον πατέρα

μου και θα του ειπώ, πατέρα, αμάρτησα στον ουρανό και σε σένα». Καλώς λοιπόν στην αρχή ελέγαμε ότι αυτός ο πατέρας είναι ο Θεός· διότι πώς θα αμάρτανε στον ουρανό ο νέος που απεστάτησε από τον πατέρα, αν ο πατέρας δεν ήταν ουράνιος;

«Αμάρτησα λοιπόν», λέγει, «στον ουρανό», δηλαδή στους αγίους που ευρίσκονται στον ουρανό και είναι πολίτες του ουρανού, «και σε σένα», που κατοικείς μαζί με τους αγίους σου στους ουραμούς. «Και δεν είμαι πλέον άξιος να ονομάζωμαι υιός σου· κάμε με σαν ένα από τους μισθωτούς σου». Καλώς λέγει, σωφρονισμένος από την τωρινή του ταπείνωση, «κάμε με»· διότι **δεν λαμβάνει κανείς από του**

εαυτό του τους βαθμούς της αρετής, αν και

επίσης δεν τους λαμβάνει χωρίς την προαίρεσή του. «Αφού λοιπόν εσηκώθηκε, ήλθε στον πατέρα του. Ενώ δε απείχε ακόμη πολύ». **Πώς και ήλθε και συγχρόνως απείχε πολύ, γι' αυτό και ο πατέρας του του**

ευσπλαγχνίσθηκε και εξήλθε προς συνάντησή του; Ο άνθρωπος που μετανοεί με την

ψυχή του δια μεν της αγαθής προθέσεως και της αποχής από την αμαρτία φθάνει

προς τον Θεό· από την κακή όμως συνήθεια και τις προλήψεις τυραννούμενος

νοερώς, απέχει ακόμη πολύ από τον Θεό, και αν πρόκειται να σωθεί, χρειάζεται μεγάλη από άνω ευσπλαγχνία και βοήθεια.

21. Γι' αυτό και ο πατέρας

των οικτιρμών συγκαταβαίνοντας τον προϋπάντησε, τον αγκάλιασε και τον κατεφίλησε, παρήγγειλε δε στους δούλους του, δηλαδή στους ιερείς, να τον ενδύσουν την **πρώτη στολή, δηλαδή την υιοθεσία, την οποία και πρωτύτερα είχε φορέσει δια του αγίου**

βαπτίσματος, και να του βάλουν δακτυλίδι

στο χέρι του, δηλαδή **στο πρακτικό μέρος**

της ψυχής που δηλώνεται με το χέρι, να τοποθετήσουν σφραγίδα θεωρητικής αρετής, ως αρραβώνα

της μελλοντικής κληρονομιάς, αλλά και υποδήματα

στα πόδια, θεία δηλαδή φρουρά και ασφάλεια που θα τον ενδυναμώνει να πατεί

επάνω σε όφεις και σκορπιούς κι επάνω σε όλη τη δύναμη του εχθρού. Έπειτα

παραγγέλλει να φέρουν και σφάξουν ένα σιτευτό μόσχο και να τον παραθέσουν σε τραπέζι. **Ο δε μόσχος είναι ο ίδιος ο**

Κύριος, ο οποίος εξέρχεται μεν από τα κρύφια της θεότητας και από τον θρόνο

που ευρίσκεται υπεράνω του παντός και όταν εφάνηκε σαν άνθρωπος επάνω στη γη

θυσιάζεται ως μόσχος για χάρη ημών των αμαρτωλών και ως σιτευτός, δηλαδή ως

άρτος, παρατίθεται σε μας προς βρώσιν.

22. Κάμνει δε κοινή την μ'

αυτή την ευκαιρία ευφροσύνη και ευωχία ο Θεός με τους αγίους του,

αναλαμβάνοντας από άκρα φιλανθρωπία τις συνήθειές μας και λέγοντας· «έλθετε να φάγωμε κι ευφρανθούμε». **Αλλά ο**

πρεσβύτερος υιός οργίζεται. Πρέπει να υπονοείς, παρακαλώ, **πάλι τους Ιουδαίους** που οργίζονται γι' αυτήν

την πρόσκλησι, τους **Γραμματείς και**

Φαρισαίους που σκανδαλίζονται, διότι

ο Κύριος υποδέχεται αμαρτωλούς και συνεσθίει με αυτούς. Εάν δε θέλεις

να εννοήσεις τούτο και επί των δικαίων, τι παράδοξο είναι, αν και ο δίκαιος

αγνοεί τον ανώτερο κάθε συλλήψεως πλούτο της χρηστότητας του Θεού; Γι' αυτό και παρηγορείται από τον κοινό πατέρα και διδάσκεται τα κατάλληλα από αυτόν με τα

λόγια, «εσύ είσαι πάντοτε μαζί μου», μετέχοντας στην αναλλοίωτη ευφροσύνη·

«έπρεπε λοιπόν να ευχαριστηθείς και να χαρείς διότι αυτός ο αδελφός σου ήταν

νεκρός και ανέζησε, ήταν χαμένος και ευρέθηκε». **Ήταν νεκρός από την αμαρτία**

και ανέζησε με την μετάνοια, ήταν δε και

χαμένος, αφού δεν ήταν μαζί με τον Θεό. Αφού λοιπόν ευρέθηκε, γεμίζει τον

ουρανό με χαρά, όπως έχει γραφεί, **«χαρά γίνεται στον ουρανό για έναν αμαρτωλό που μετανοεί»**.

23. Τί δε είναι αυτό για το οποίο λυπείται ο πρεσβύτερος υιός; «Ότι εμένα», λέγει, «δεν μου έδωσες ποτέ ένα κατσίκι, για να διασκεδάσω με τους φίλους μου, όταν δε ήλθε αυτός ο υιός σου, που κατέφαγε την περιουσία σου με τις πόρνες, του έσφαξες τον μόσχο τον σιτευτό». **Τόσο εξαιρετα είναι τα προς εμάς χαρίσματα του Θεού, ώστε και οι άγγελοι επεθύμησαν να κυττάξουν τα χαρισθέντα σ' εμάς δια της ενανθρωπήσεώς του,**

όπως λέγει ο κορυφαίος των αποστόλων Πέτρος. Αλλά και οι δίκαιοι επεθύμησαν να έλθει γι' αυτά ο Χριστός και πριν από την ώρα του ακόμη, όπως και ο Αβραάμ επεθύμησε να ιδεί την ημέρα του. Αυτός βέβαια τότε δεν ήλθε, και όταν ήλθε, δεν ήλθε να καλέσει δικαίους αλλά αμαρτωλούς σε μετάνοια, και κυρίως υπέρ αυτών σταυρώνεται αυτός που απαλείφει την αμαρτία του κόσμου· διότι **υπερεπερίσσευσε η χάρις, όπου επλεόνασε η αμαρτία.**

24. Ότι δε δεν δίδει ούτε ένα κατσίκι στους δικαίους, όταν ζητούν, δηλαδή ούτε ένα αμαρτωλό, γίνεται σ' εμάς σαφές και από άλλα πολλά και ιδιαιτέρως από την οπτασία του ιερού και μακαρίου Κάρπου. Διότι αυτός όχι μόνο δεν εισακούσθηκε όταν καταράσθηκε μερικούς πονηρούς άνδρες και έλεγε ότι δεν είναι δίκαιο να ζουν άνδρες άθεοι που διαστρέφουν τους ευθείς δρόμους του Κυρίου, αλλά εδοκίμασε και την θεία αγανάκτησι και άκουσε φρικώδεις λόγους που ωδηγούσαν στην επίγνωση της αρρήτου και υπέρ νουν **θείας ανοχής** και έπειθαν όχι μόνο **να μη καταράται, αλλά και να εύχεται υπέρ αυτών που ζουν στην πονηρία, διότι ο Θεός παρέχει σ' εκείνους ακόμη προθεσμία μετανοίας.** Για να δείξει λοιπόν τούτο ο Θεός των μετανοούντων, ο εύσπλαγχνος πατήρ, και για να παραστήσει επί πλέον ότι δίδει μεγάλα και επίφθονα δώρα στους επιστρέφοντας με μετάνοια, συνέθεσε με αυτόν τον τρόπο την παραβολή.

25. Ας επιληφθούμε λοιπόν κι εμείς, αδελφοί, της **μετανοίας με έργα, ας εγκαταλείψωμε τον πονηρό** και τα βοσκήματά του· ας μείνωμε μακριά από τους χοίρους και από τα ξυλοκέρατα που τους τρέφουν, δηλαδή από τα **βδελυρά πάθη** και τους προσκολλημένους σ' αυτά· ας σταθούμε μακριά από την πονηρά νομή, δηλαδή την **κακή συνήθεια** ας αποφύγωμε την χώρα των παθών, δηλαδή την **απιστία**

και απληστία και ακρασία, όπου συμβαίνει φοβερός λιμός αγαθών και επέρχονται πάθη χειρότερα από τον λιμό· **ας τρέξωμε προς τον Πατέρα της αφθαρσίας, τον δότη της ζωής, βαδίζοντας την οδό της ζωής δια των αρετών**. Εκεί θα τον εύρωμε να έχει εξέλθει από φιλανθρωπία για προϋπάντηση και να μας χαρίζει την άφεσι των αμαρτιών μας, το σύμβολο της αφθαρσίας, τον αρραβώνα της μελλοντικής κληρονομίας. Και ο άσωτος υιός άλλωστε, όπως εδιδασχθήκαμε από τον Σωτήρα, όσον καιρό ευρισκόταν στη χώρα των παθών, αν και εσκεπτόταν και έλεγε τα λόγια της μετανοίας, δεν επέτυχε τίποτε το καλό, έως ότου **αφήνοντας όλα εκείνα τα έργα της αμαρτίας ήλθε τρέχοντας προς τον πατέρα** κι αφού επέτυχε τα ανέλπιστα, έμεινε οπωσδήποτε στο εξής πλησίον του με ταπείνωση, σωφρονώντας, δικαιοπράγώντας και **διατηρώντας ακέραια την ανανεωμένη από τον Θεό χάρη**.

26. Αυτήν τη χάρη είθε να την επιτύχωμε όλοι μας και να την διατηρήσωμε αμείωτη, ώστε και στον μέλλοντα αιώνα να συνευφρανθούμε με τον σεσωσμένο άσωτο στην άνω Ιερουσαλήμ, την μητέρα των ζώντων, την Εκκλησία των πρωτοτόκων, εν Χριστώ τω Κυρίω ημών, στον οποίο πρέπει δόξα στους αιώνες. Γένοιτο.

*(Ομιλία Γ', Γρηγορίου Παλαμά
Έργα, ΕΠΕ τ. 9, ΠΑΤΕΡΙΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΠΑΛΑΜΑΣ")*

*(Πηγή ηλ. κειμένου:
paterikakeimena.blogspot.gr)*

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>
